

Taspraak fan drs. Piter Dykstra foar it ‘Committee of Experts’ fan de Ried fan Europa op 17 okt. 2019 by de BAST-demonstraasje op de stoepe fan it Provinsjehûs te Ljouwert

English

Ljouwert/Leeuwarden, Oct. 17 2019

Dear members of the Committee of Experts of the Council of Europe,

On behalf of the *Boarger Aksjegroup "Sis Tsiis"* I can hand you a folder with a number of documents. In it, we express our great concerns regarding the government's highly inadequate implementation of the *Charter for Regional or Minority Languages*. Here we are concerned with the *full* introduction of the *Frisian language and history* (Article 8 of the Charter). Moreover, we hereby make a number of recommendations about what should happen.

Our *BoargerAksjegroep "Sis Tsiis"* was established three years ago to fight for the actual and effective implementation of education in Frisian and the history of the Frisians. The obligation of Frisian for primary education has been laid down in law since 1980 and later also for the subsection ("onderbouw") of secondary education. The Charter also relates to "special" education. The introduction of this also still has very large defects.

To put an end to this, we have organized parades and demonstrations, among other things. We also make an appearance on (sometimes festive) occasions where our governments mainly sell hot air about the language and cultural policies that they pursue. We and others have repeatedly pointed out to them that the practice is still far below standard after nearly forty years. At least three-quarters of our schools still do not comply with the Charter and Dutch legislation in this regard.

Recently, the *sixth report* from the national government on the implementation of that Charter was sent to the Council of Europe. It strongly suggests that there have been significant *positive* developments in the field of our language and our "culture" in recent times. With regard to the latter, one could also think of our own Frisian history.

Unfortunately, the *practice* is completely different. The role of the province with its "taalskipper" (language skipper) is strongly reduced to granting exemptions for Frisian or aspects thereof if schools do not comply with the Charter or with Dutch legislation. And if a school has not applied for an exemption and still has little or no education in Frisian, it does not need to worry much.

Also, not from the education inspectorate. A complaint from the *Feriening Frysk Underwiis* (FFU: *Frisian Education Association*) in 2014 to the *Education Inspectorate* about not teaching in the Frisian subject by the *Tjalling Koopmans College* (secondary education) in Hurdegaryp did not lead to intervention. The inspectorate's negative opinion on this was only passed after more than five years, in 2019! The only action the school has taken so far was to try to prevent the inspection report from becoming public.

The two unanswered letters from the *Feriening Frysk Underwiis* (FFU) to the *Koopmans College* as well as the complaint lodged with the inspectorate are attached to this file. This case is *illustrative* of the current situation of Frisian education.

We also have our reservations about the state of affairs regarding your visitation. The *secrecy* surrounding your visit seems to us to be contrary to the controlling role of the Committee of Experts. It seems to us that an institution independent of the province would be better able to ensure that all organizations involved have the opportunity to express themselves. That is now not the case at all. The current construction has the appearance of the butcher inspecting his own meat.

The restraint with information from the government does not stand on its own. For example, on April 1 the curriculum project *kurrikulum.frl* was silently stopped, the *Frisian* counterpart of the 'national' *curriculum.nu*, which on October 10 2019 presented a set-up for a new curriculum for other subjects and learning areas. Partly because of this, the *integration* of Frisian into **other** subjects is at great risk.

Finally, we are also very concerned about the practice of Frisian in the *administration of justice*. There are continuous incidents to report. For example, last month there was talk of an unprofessional arrangement of an (insufficiently competent and no-sworn) interpreter by the *Rechtbank Noord-Nederland* (Northern Netherlands Court) in the "Jenny Douwes" case, which also received national attention. The fact that the judge asked the suspect at the start of the trial to waive the right to use her (Frisian) mother tongue also shows little respect for the suspect and her language and ultimately also little respect for the law and for the letter and spirit of the Charter.

And there is much more to report. The actual introduction of Frisian in our society is far too slow. And what happens is not effective. That is sometimes referred to as a *slow (language) genocide* and that must stop very quickly in our globalizing and multilingual world with its many threats to the small languages.

Highly regarded committee, we hope that with our information we can contribute to a *balanced* assessment of the implementation of the Charter by the national and provincial authorities and hope for a rapid response and action.

We thank you for your patient attention!

On behalf of the *BoargerAksjegroep Sis Tsiis*,
Piter Dykstra

=====

Nederlands

Ljouwert/Leeuwarden, 17 okt. 2019

Geachte leden van het Committee of Experts van de Raad van Europa,

Namens *BoargerAksjegroep 'Sis Tsiis'* mag ik u een mapje overhandigen met een aantal documenten. Daarin spreken wij onze grote zorgen uit met betrekking de sterk tekortschietende implementatie van het *Handvest voor Regionale talen of Minderheidstalen* door de overheid. Op deze plaats gaat het ons om de *volledige* invoering van de *Friese taal* en de *Friese geschiedenis* (art. 8 van het Handvest). Bovendien doen wij hierbij een aantal aanbevelingen over wat er zou moeten gebeuren.

Onze *BoargerAksjegroep 'Sis Tsiis'* is drie jaar geleden opgericht om te strijden voor het *echt en effectief* in praktijk brengen van *onderwijs in het Fries* en in de *geschiedenis van de Friezen*. De verplichting van het Fries voor het basisonderwijs is al sinds 1980 in de wet vastgelegd en later ook voor de onderbouw van het voortzet onderwijs. Het Handvest heeft eveneens betrekking op het 'speciaal' onderwijs. Ook de invoering daarvan draagt nog zeer grote gebreken.

Om daar een einde aan te maken, hebben wij onder andere demonstratieve optochten en manifestaties georganiseerd. We maken eveneens onze opwachting bij (soms feestelijke) gelegenheden waar onze overheden vooral *gebakken lucht* verkopen over het taal- en cultuurbeleid dat ze voeren. Wij en anderen hebben hen er herhaaldelijk op gewezen dat de praktijk na bijna veertig jaar nog ver onder de maat is. Op zijn minst driekwart van onze scholen voldoet wat dit betreft nog steeds niet aan het Handvest en aan de Nederlandse wetgeving.

Kortgeleden is de *zesde rapportage* van de landelijke overheid over de implementatie van dat Handvest aan de Raad van Europa verzonden. Daarin wordt sterk gesuggereerd dat er zich in de afgelopen periode belangrijke *positieve* ontwikkelingen hebben voorgedaan op het gebied van onze taal en onze 'cultuur'. Bij dat laatste zou men dan ook aan onze eigen Friese geschiedenis kunnen denken.

De *praktijk* is helaas geheel anders. De rol van de provincie met zijn 'taalskipper' (taalschipper) is sterk gereduceerd tot het verlenen van *ontheffingen* voor het Fries of aspecten daarvan als scholen niet aan het Handvest of aan de Nederlandse wetgeving voldoen. En als een school geen ontheffing heeft aangevraagd en toch geen of amper onderwijs in het Fries geeft, hoeft die zich bovendien weinig zorgen te maken.

Ook niet van de kant van de onderwijsinspectie. Een klacht van de *Feriening Frysk Underwiis* (FFU) in 2014 bij de onderwijsinspectie over het niet geven van onderwijs in het vak Fries door het *Tjalling Koopmans College* (voortgezet onderwijs) te Hurdegaryp heeft niet tot ingrijpen geleid. Het negatieve oordeel van de inspectie daarover is pas na ruim vijf jaar, in 2019, gevelde! De enige actie die de school tot nu toe heeft ondernomen was om te proberen te voorkomen dat het inspectierapport openbaar zou worden.

De beide onbeantwoorde brieven van de *Feriening foar Frysk Underwiis* (FFU) aan het *Koopmans College* alsmede de klacht die neergelegd is bij de inspectie, zijn in dit dossier bijgevoegd. Deze casus is *illustratief* voor de huidige situatie van het Friese onderwijs.

Over de gang van zaken rond uw visitatie hebben wij ook onze bedenkingen. De geheimzinnigheid waarmee uw bezoek is omgeven, lijkt ons in strijd met de controlerende functie van het *Committee of Experts*. Het komt ons voor dat een van de provincie onafhankelijk instituut er zou beter voor zou kunnen zorgen dat *alle* betrokken organisaties de gelegenheid krijgen om zich te uiten. Dat is nu in het geheel niet het geval. De huidige constructie heeft de schijn van de slager die zijn eigen vlees keurt.

De terughoudendheid met informatie door de overheid staat niet op zichzelf. Zo is bijvoorbeeld op 1 april in alle stilte het leerplanproject *kurrikulum.frl* gestopt, de Friese tegenhanger van het landelijk *curriculum.nu* dat op 10 oktober 2019 een opzet voor nieuw curriculum voor andere vakken en leergebieden presenteerde. Mede daardoor loopt de *integratie* van het Fries in andere vakken groot gevaar.

Tenslotte maken wij ons ook grote zorgen over de praktijk van het Fries in de *rechtspraak*. Voortdurend zijn er incidenten te melden. Zo was er afgelopen maand nog sprake van een onprofessionele regeling van een (onvoldoende bekwame en niet beëdigde) tolk door de *Rechtbank Noord-Nederland* in de zaak ‘Jenny Douwes’, die ook landelijk aandacht heeft gehad. Ook het feit dat de rechter aan het begin van de zitting aan de verdachte heeft gevraagd om af te zien van het recht om haar (Friese) moedertaal te gebruiken, getuigt van weinig respect voor de verdachte en haar taal en uiteindelijk ook van weinig respect voor het recht en voor de letter en de geest van het Handvest.

En zo is er wel veel meer te melden. Het gaat met de werkelijke invoering van het Fries in onze samenleving veel en veel te langzaam. En wat er wel geschiedt, is niet effectief. Dat wordt wel eens aangeduid als een *langzame (taal)genocide* en dat moet in onze globaliserende en meertalige wereld met zijn vele bedreigingen voor de kleine talen heel snel stoppen.

Geacht comité, wij hopen dat wij met onze informatie kunnen bijgedragen tot een evenwichtig oordeel over de *uitvoering* van het Handvest door de landelijke en provinciale overheid en hopen op een snelle reactie en actie.

Wij danken u voor uw geduldige aandacht.

Namens de *BoargerAksjegroep Sis Tsiis*,
Piter Dykstra

Finally, we are also very concerned about the practice of Frisian in the *administration of justice*. There are continuous incidents to report. For example, last month there was talk of an unprofessional arrangement of an interpreter by the *Northern Netherlands Court* in the "Jenny Douwes" case, which also received national attention. The fact that the judge asked the suspect at the start of the trial **to renounce her right** to use her (Frisian) mother tongue also shows little respect for the rights of the the suspect and her language and ultimately also little respect for the law and for the letter and spirit of the Charter.

And there is much more to report. The actual introduction of Frisian in our society is **far too slow**. And what happens is **not effective**. That is sometimes referred to as a *slow (language) genocide* and that must stop very quickly in our globalizing and multilingual world with its many threats to the small languages.

Highly regarded committee, we hope that with our information we can contribute to a *balanced* assessment of the implementation of the Charter by the national and provincial authorities and hope for a rapid response and action.

We thank you for your patient attention!

On behalf of the *BoargerAksjegroep Sis Tsiis*,
Piter Dykstra